

מעלה מעלה

במעלות התורה והחסידות

43

בהוצאת 'מוקד הישיבה' - המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד' 1-800-20-18-18 כל יום בשעות הערב (השיחה חינם)

בחור יקר

הפעם נדבר על מידת הוותרנות.

פעמים רבות נדמה לו לאדם שהוא עלול להפסיד עולם ומלואו אם לא יעמוד על שלו, ויתקעש לקבל את מה שהוא חושב שמגיע לו. בדרך כלל, טעות בידו.

בחי היומיים, אנו נתקלים בהרבה מאוד מקרים שבהם עדיף לנו לוותר. מי שלא התרגל מצעירותו לוותר על עניינים של מה בכך, מבלה את כל ימיו בכעס ובמריבות. הוויתור הוא תכונה הכרחית כדי לשמור על שלווה הנפש.

כדי לרכוש את מידת הוותרנות צריך לעשות דבר אחד עיקרי, לחזק את האמונה בבורא עולם!

מי שיועד ומאמין בכל לבו ש"אין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימה", מי שמכיר בכך ש"הבורא יתברך שמו בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה, עושה ויעשה לכל המעשים", מי שיועד שהקדוש ברוך הוא אינו מקפח שכרה של אף ברייה, ושכידו לפצות אותך על חסרונו בדרכים רבות ומגוונות - הוויתור אינו קשה עבורו.

מנגד, מי שאינו מצליח להתגבר על הכעס, ואינו מוכן לוותר אף פעם, מעיד על עצמו שהאמונה בבורא עולם פגומה בקרבו, ושהוא עדיין רחוק מאוד מלהשלים את עבודתו בנושא.

אין אנו באים לומר שמעטת כל בחור מחויב לאפשר לאחרים לגזול אותו, לחמוס ממנו את רכושו ולוותר על כל החשוב והיקר לו.

כמובן שכמו כל מידה אחרת, גם מידת הוותרנות צריכה שתהיה מאוזנת. כך שיהיה המחזיק בה נוח בעיני אלוקים ואדם, אך מנגד אינו חייב להפוך את עצמו לאיסקופה הנדרסת לרגלי כל.

כדי להתרגל למידה זו של ותרנות, כדאי להתחיל דווקא מהדברים הקטנים: קצת פחות להידחף בתור לאוטובוס כדי "לתפוס את המקום הכי טוב", קצת פחות להתאמץ לקבל את המנה הכי טובה בחדר האוכל, קצת יותר להבליג כשחבר בטעות התנגש בך במסדרון ועוד ועוד.

מי שיקנה את המידה הזאת וירגיל את עצמו בה, יזכה לחיות חיים מאושרים. לא כל דבר קטן יוציא אותו משלוות הנפש שלו, ולא כל הפסד קטן בחיים יגרום לו לכעוס ולהצטער צער רב על כך.

אחרי הכל, תבדקו אחרוה ותמצאו דברים שוויתרתם עליהם בעבר, האם אתם מרגישים שהפסדתם רבות בשל כך? ברוב המקרים תגלו שלא. שהוויתורים שבאותה העת נראו גדולים עד מאוד, בפרספקטיבה נכונה של זמן, הם נראים שוליים וחסרי כל חשיבות.

ובואו נזכור שהמחסור בוותרנות, הוא הבסיס הראשון לשנאת חיים. אם מידת הוותרנות היתה רווחת יותר בעם ישראל לפני חורבן בית המקדש, כי אז לא היינו מתאבלים בימים אלו על חורבנו.

ויה"ר שנזכה לוותר מתוך שמחה, ולבניין בית המקדש במהרה בימינו

העורך

משולחן העורך

יעקב א. לוטטיגמן

מי שניצח את היצר רק בזקנתו, הפסיד את הניצחון על היצר הרע של השנים המוקדמות יותר

של ימי הקיץ, כמו שהוא נלחם ביצר של ימי החורף. כדי שיהיו לו גם זקנה וגם ימים. ומלחמה זו צריכה להיעשות גם בגיל צעיר, וגם בשנים המאוחרות יותר, איש איש כנדבת לבו עם עצמו ועם נשמתו, לצמצמה ולתקנה בכל מיני שלמות.

ובאמת בחורים רבים סבורים שעבודת ה' היא רק עניין למבוגרים, ותפקידם של הבחורים הוא רק "להיות ילדים טובים", כביכול, ולעשות את מה שבחורים בני גילם צריכים לעשות. אך טעות היא בידם. לא בכדי המשילו צדיקי הדורות האחרונים את בחורי הישיבות לבני דור המדבר שזכו לאכול מן, ולא היו זקוקים לטרור על פרנסתם, כך שהיה להם זמן רב לעסוק בתורה באין מפריע.

בחורים שזכו ויש שכל בקדקודם מבינים היטב את ההזדמנות שנקרתה בידיהם, ומבינים שהלא קל וחומר הוא: אם אנשים מבוגרים שעסוקים בטרדת הפרנסה, חינוך הילדים וניהול ענייני ציבור צריכים לעבוד את ה', על אחת כמה וכמה בחורים צעירים שכוחם במותנייהם, ואין להם שום טרדה - בוודאי ובוודאי שהציפיה מהם להיות עובדי ה' וחושבי שמו גדולה אף יותר.

יתירה מזאת, צריך האדם להרגיל את עצמו מצעירותו להיות עובד ה', כל אחד כפי יכולתו ובתייעצות עם אנשי החינוך בישיבה בה הוא לומד שידעו לכוון אותו למינוח הנכון ולמנוע ממנו לנסות לטפס לדרגות הגבוהות מהשגתו, מה שעלול לשבור את רוחו ולגרום יותר נזק מתועלת. ומי שירגיל את עצמו מצעירותו להיות 'מבקש ה', להיות 'עובד ה', ו'עבד ה' - הוא הוא זה שגם כשהיה מבוגר יותר ואף לעת זקנתו, יוכל להמשיך ולטפס מעלה מעלה בעבודה וביראה. אך מי שבנערותו לא השכיל לעשות זאת, מהיכן ישאב את הכוחות להפוך עצמו לעבד ה' לאחר שכבר הרגל לטפח את עצמו ואת תאוותיו?

היוצא לנו מזה הוא שדווקא בזמנים אלו, כשהאוירה הופכת יותר משוחררת ופחות מחייבת, זה הזמן לצבור עוד ועוד ניצחונות על היצר, בישיבה ומחוצה לה. זה הזמן להרגיל את הגוף ואת הנשמה לעבודת ה', ולנצל את ההזדמנות כדי להכות את היצר מכיוון נוסף, כדי שתוכל להתקדם בשאיפתך להיות האדם השלם.

הקיץ בעיצומו, ובקרוב יצאו רבים מבחורי הישיבות לתקופת בין הזמנים. בישיבות רבות ביטלו את חופשת בין הזמנים של חודש אב, וחזקה על מקבלי ההחלטות בעניין, שידעו על מה ולמה החליטו לשנות בעניין זה מהנהוג ברוב הישיבות.

בין אם אתם יוצאים לחופשת בין הזמנים ובין אם לא, סביר להניח שבימים אלו מתחילה לשרור בישיבה אווירה קלה של ריפיון. הלימוד כבר אינו כשהיה, עייפות החומר משתלטת על כולנו. השחיקה נותנת את אותותיה וכו'.

בחורים רבים עלולים להחליט בימים אלו לקחת פסק זמן קצר מהמאמץ המתמיד לעמוד בקצב ולהתעלות מעלה מעלה בתורה ויראה. הם מביטים אל לוח השנה, ומחליטים מעכשיו ש"בראש חודש אלול אני אחזור לעצמי בכל הכוח".

מבלי לזלזל בחשיבות ההתרעננות הנדרשת לאדם מעת לעת כדי שיכול להתמיד בעבודת ה' לאורך זמן, ניגע הפעם בנקודה הזאת, ונעורר מעט אודותיה. שמעתי ממורי, כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זיע"א כדברים האלו: המדרש אומר על אברהם אבינו עליו השלום, שנאמר עליו "ואברהם זקן בא בימים", שזכה אברהם והיתה לו גם זקנה וגם ימים, והסביר מו"ר ש"מים הכוונה לימי חורפו, כשהיה צעיר, וזקנה היא כמובן התקופה בה היה מבוגר יותר.

והסביר במתק לשונו, שבכל גיל יש לו לאדם ניסיונות אחרים ומלחמת היצר קשה יותר בתחומים אחרים, ומי שניצח את היצר בזקנתו, הפסיד את הניצחון על היצר הרע של השנים המוקדמות יותר. לכן צריך האדם לעשות מלחמה עם היצר לכל אורך חייו, גם בצעירותו וגם בזקנתו, כדי שיהיו לו ניצחונות על כל סוגי היצר, וזהו האדם השלם בעבודת ה'.

וידוע מה שמוצא בספרים הקדושים, ומקורו בספר היצירה, שיש שלושה עניינים הכלולים זה בזה, בסוד עש"ן - עולם שנה ונפש. ובכל אחד מהם יש את כל הבחינות. הדברים עמוקים הם עד מאוד, ואין לנו השגה בהם, אך בספרים הקדושים הם מובאים פעמים רבות כדי לעורר בעניין זה שכל עבודה צריכה להיעשות בכל זמן, על ידי כל אדם ובכל מקום. ואם כן, בדיוק כמו שצריך האדם לנצח את היצר של ימי הזקנה וימי הבחורות, כך צריך הוא להילחם ביצר

עלון מעלה מעלה

יוצא לאור ע"י 'מוקד הישיבה' המוקד החסידי לסיוע לבני הישיבות הקד'

1-800-20-18-18

או בטל:

073-7078388 (שלושה 2)

אנחנו במוקד הישיבה לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב.

1-800-20-18-18

שלושה 2

בין השעות: 7:30-10:30 בערב
או בטל: 073-7078388

קשה לך?
זקוק לעזרה?

משולחן גבוה

בסבר פנים חמורות ניגש לאברך, והרים קול צעקה שזעזעה את כותלי בית המדרש: מה עשית אתמול בלילה...! האברך נבהל, נעשה חיוור כסיד, תפש את שקית התפילין וברח כל עוד נשמתו בו

מעשה נורא הוד שסיפר הגה"צ רבי ישראל גרוסמן על החברותא שלמד עם ההרה"ק רבי שלומק'ה מזוועה על זיע"א.

הרה"ק רבי שלמה מזוועה על זיע"ע בהגיעו לארץ ישראל קבע את מקום מגוריו בירושלים והסתיר את זהותו. הוא היה מתהלך בצידי הדרכים בלבוש פשוט, הנעלים שלבש לרגליו היו גדולות ממידותיו... עדין מהדהד באוזני קול צעדי ברחובות העיר חמת הנעליים שנגררו על הרצפה. מבחינתו, יכול היה רבי שלמה להסתתר מעיני הקהל עוד רבות בשנים.

באחד הימים הגיע לירושלים עולה חדש מרוסיה הרחוקה. האורח היה גר בעיירה זוועה, ובהגיעו לירושלים שאל לכתובת מגוריו רבו הרבי מזוועה... כך נודע שהאיש הצנוע והשתקן, הוא הוא הרבי המפורסם מזוועה. אמנם גם לאחר שזהותו נודעה ברבים, המשיך להצטנע ולהתנהג בפשטות.

בשכונת בית ישראל יש בית כנסת קטן הנקרא "לייבלע שול". בימות החול לא התקיימו שם תפילות, על כן קבעתי שם לעצמי את מקום לימודי בשעות הבוקר המוקדמות קודם תחילת סדרי הישיבה.

יום אחד נכנס הרבי מזוועה לבית הכנסת, ניגש אלי, והרכין את ראשו לראות את המסכתא בה אני לומד. הרבי שאל אותי בענווה פשוטה האם אני מעוניין ללמוד אתו בחברותא, נעניתי ברצון ובשמחה: לזכות ולכבוד לי לשבת מול הרבי וללמוד.

החל ממחרת בבוקר הגיע הרבי כל יום, התיישב לידי והתחיל ללמוד בקול. אופן הלימוד היה בבקאות, והיינו מספיקים כל יום שני דפי גמרא. "החברותא" המשיכה תמידין כסדרן תקופה ארוכה, עד שאירע מעשה פלא שבגללו נפסקה.

באחד הימים נכנס אברך לבית הכנסת, הניח את שקית הטלית והתפילין על בימת הקריאה, הוציא מהשקית את הטלית, הניחה על כתפיו, וכך החל לצעוד לאורכו ולרוחבו של בית הכנסת. האברך התהלך בצורה שנתנה רושם שהוא מרגיש מאד בנוחות וברכות, הוא פיוס לעצמו ניגון חרישי והתכוון להתחיל להתפלל ביחידות.

הרבי הקדוש הרים את עיניו הזוהרות והמאירות, הסתכל בפניו של האברך, ובבת אחת קם מהספסל. בסבר פנים חמורות ניגש לאברך, והרים קול צעקה שזעזעה את כותלי בית המדרש: מה עשית אתמול בלילה...! האברך נבהל, נעשה חיוור כסיד, תפש את שקית התפילין וברח כל עוד נשמתו בו.

ברגע הראשון נשארתי על מקומי בתדהמה ובפחד, אמנם מיד תפשתי את רגליי וברחתי מן המקום. למשך דקות ארוכות לא יכולתי לשוב לעצמי, פחד ורעדה אחזתני; המחשבה שאני יושב מול צדיק וקדוש הצופה רואה ברוח קדשו מה שאדם עושה בחדרי חדרים - גרמה לי לחלה, הרגשתי שאני פוחד וממש לא מסוגל לחזור לשבת מול הרבי.

[במאמר מוסגר: אני חושב שמקרה דומה לזה לא אירע אף פעם. הרבי בענוותנותו ובצדקתו סבל כל אחד, היה מקרב את האנשים הפחותים ביותר. אבל פה... מי יודע?..]

כעבור כמה ימים פגשתי את הרבי בחצר הסמוך ל"שטיבלאך" בבית ישראל. הרבי שאל אותי בפשטות, למה הפסקת ללמוד איתי? בחיך המשיך לשאול 'האם לא מוצאת חן בעיניך החברותא?... אמרתי לרבי את האמת: אני פוחד ללמוד אתו, אני עדיין מפוחד ממה שקרה בתחילת השבוע... נענה הרבי ואמר: 'הלא לא התכוונתי אליכם?'

היה לי חבל מאד על הפסקת הלימוד בצוותא עם הרבי מזוועה אבל הפחד והרעדה גברו עלי.

(לב ישראל)

למעשה, גברה עייפותו מטורח וטלטול הדרך ושקע בפרק 'הישן' בעמקות נפלאה ונוראה, עד שהקיצו ר' צבי לתפילת שחרית, וכל ענין ה'מעריב' שהפסיד פרח מזכרונו

מעשה בחבור מתושבי שוויץ שלמד בליטא. בחזרתו לביתו בסוף ה'זמן' היסב דרכו דרך העיר ראדין ברצונו להיכנס אל החפץ חיים לקבל ברכתו, בנסיעתו ברכבת הנוסעת לראדין פגש באיש הדור פנים אשר שאלו אנה פניו מועדות, והשיב שהוא נוסע לראדין, אמר היהודי "אף אני נוסע לראדין".

תוך כדי שיחתם גילה הבחור שיהודי זה שמו צבי לעוויןזאהן - והוא ראש ישיבת ראדין חתנו של החפץ חיים, ותרב שמחת הבחור על שפגש בו וביקשו שיכניסו אל חותנו. בהגיעם העירה באישון ליל הכניס ר' צבי את הבחור לביתו - אחר שלא היה לו מקום ללון, נתן לו לאכול ולשתות, לאחר מכן הציע לו מיטה בכרים וכסתות עבים מאד כראוי וכיאות לגודל הקור והכפור אשר שרר שם. השכיב הבחור עצמו מתחת הכר והכסת, והנה אך החלו עצמותיו להתחמם מעט, נזכר שעדיין לא התפלל מעריב. אמנם 'הכפור והגליד' הקשו עליו מאד לצאת מתוך המיטה, לעמוד ולהתפלל, ובפרט שנזכר בדברי ה'משגיחים' שאילפוחו בינה ש'אין עומדים להתפלל מתוך קרירות; על כן גמר בדעתו לשכב עוד כמה רגעים, לחמם עצמו עוד קימעא ואז יצא מהמיטה להתפלל.

למעשה, גברה עייפותו מטורח וטלטול הדרך ושקע בפרק 'הישן' בעמקות נפלאה ונוראה, עד שהקיצו ר' צבי לתפילת שחרית, וכל ענין ה'מעריב' שהפסיד פרח מזכרונו. לאחר התפילה הגיש לו ר' צבי פת שחרית, ולקחו לבית חותנו החפץ חיים:

כאשר נכנס הבחור אל החפץ חיים הוציא מכיסו פתקא שבה כתב לעצמו כמה שאלות שהיו לו, אולם החפץ חיים לא נתן לו לשאול אלא מיד פתח ואמר: "בתקופה הקודמת הייתה עשירות גדולה ברוסיה, כסף וזהב היו מצויים לרוב, הנני זוכר שבתקופה זו אם היה נופל לאי מי מטבע של 'כסף' לא היה מטריח את עצמו להתכופף להרימו. אמנם בימים אלו רבתה העניות ל"ע, ועתה אם יהלך אדם ברחובה של עיר ויפול ממנו אפילו רק פרוטה אחת של 'נחושת' תיכף יתכופף ויחזר אחריה. כי במצב שכזה אפילו סכום פשוט נחשב כהון רב".

והנה תחילת דבר היה הבחור משתומם עד מאד מדוע ידבר עמו החפץ חיים מילי דעלמא, ודברים של מה בכך. אולם החפץ חיים המשיך בדבריו ואמר: "בשנים קדמוניות בעת שהיו ישראל על אדמתם ובית המקדש עמד על מכוננו - כהנים בעבודתם ולווים בדוכנם וישראל במעמדם, וכביכול הייתה עשירות בשמים ממעל, לכן לא היתה נחשבת כל כך תפילת מעריב של בחור פלוני. אולם עתה בימינו, כשחושך יכסה ארץ - ונתמעטו שומרי התורה והמצוות, וכביכול יש עניות ומחסור בעולם העליון, הרי אפילו תפילת מעריב אחת של בחור יש לה חשיבות גדולה, ואין מוותרים עליה בשמים.

מיד נזכר הבחור בשגגתו אשר שגג מלהתפלל מעריב, והרגיש בנפשו שמעדיף שהאדמה תבלענו לגודל הבושה, ואז אמר לו החפץ חיים 'האי מילתא - כי לפי מצב הנמוך שהיו בני ישראל במצרים, היה כח אף בשתי מצוות גרידא לרצותם לפני אביהם שבשמים.

עוד מעשה היה, שבחור אחד התאונן בפני הגה"ק החפץ חיים ז"ע כי ישועה גדולה נצרך הוא במצבו הרוחני בתורה ובתפילה, השיב לו הח"ח: "הנה בימים עברו התאונן בפני 'אופה' על מצב פרנסתו כי בכי רע הוא, ואינו רואה סימן ברכה בעמלו, כי כל הלילה הוא עמל קשות בלישת הבצק ובאפייתו, ובבוקר באים הקונים וכל אחד מוצא פגם אחר בלחם. זה אומר שלא נאפית יפה, וזה אומר שהתנור לא היה חם כל צורכו וכדומה.

"לאחר כמה שנים פגשתי שוב בעת מלחמת העולם (הראשונה) שאלתי אותו, מה מצבו עתה בזמן שהרעב שרר בעולם, האירו פניו והשיב שבסייעתא דשמיא הינו משתכר יפה, שכן בעת רעב ומחסור אין איש מדקדק בטיב הלחם, אלא קונים מכל הבא ליד ומשלמים עוד בכפל כפליים".

המשיך החפץ חיים: "על דרך זה גם בעולמות העליונים, שבזמנים עברו היו יכולים לדקדק בתורה ובתפילה, אך עתה כשיראי ה' ימעטו, כביכול יש רעב בשמים, ושם משתוקקים לכל דבר שבקדושה שיבוא אליהם קטון כגדול ומשלמים על כך שכר הרבה".

(באר הפרשה: להגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, פרשת דברים תשע"ו)

צריך עיון

הזוכים בהגרלה

הבה"ח ינון אזולאי נ"י (ממוגדל העמק)
הבה"ח חיים רוט נ"י (מירושלים)
בין כותבי התשובות המובחרות תערוך הגרלה
על שני כרכי משנה ברורה בהוצאת 'דרשו' לשני זוכים
(ב"כ לכ"א, חלקים לפי בחירת הזוכה).

במסכת יומא דף ט' מבואר דביהמ"ק הראשון נחרב בגלל ג' עבירות ע"ז ג"ע שפי"ד ובית שני לא חרב אלא משום שנאת חנם, וחמיר לן חורבן בית שני טפי מחורבן בית ראשון, וצריך עיון איך ניתן לומר ששנאת חנם היא שוה לג' עבירות ואף יותר חמורה מהם, הן אמנם הח"ח זצ"ל מפרש ששנאת חנם היינו לשה"ר וממילא יש בזה כ"כ הרבה לאוין ועשין אך גם הוא לא כתב דזה חמור יותר מג' עבירות שבהם יהרג ואל יעבור מה שלא נזכר כן גבי שנאת חנם, ואיך יתכן ששנאת חנם דבית שני חמור לן טפי?

תשובות לגליון שעבר

איתא בגמרא ברכות סג: "הסכת ושמע ישראל היה הזה נהיית לעם וכי אותו היום נתנה תורה לישראל והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני אמר ר' תנחום בריה דר' חייא איש כפר עכו תדע שהרי אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית ועבר אחד אינו קורא דומה כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם"

והבה"ח ישראל אריה רוסוף, ישעיהו סלמון, צבי וייסנשטרן דוד קרשבוים יאיר קליין ועוד הוסיפו דאם יש עניין שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים א"כ אם אותו היום לא קרא א"כ כאילו לא קרא מעולם שהרי זה חדש וכביכול היום נצטווה בזה לראשונה. (וזהו רק לפילפולא דהפשט דבכל יום יהיו בעיניך כחדשים הוא רק לגבי חביבות הדברים)

הבה"ח ינון אזולאי ישראל גרינבוים, שמואל אוחנה, מנחם אלפר, ליאור פרל, אבישי ברג, מרדכי פרב, ועוד כתבו דאם לא קרא יום אחד ק"ש הפירוש הוא שחסר לו בהבנה מה זה ק"ש ומש"ה כאילו לא קרא מימיו כי זה הוכחה שחסר לו בעיקר ההבנה מה חשיבותו של ק"ש.

כמו"כ נשלחו תשובות רבות נוספות למערכת, אנו מתנצלים בפני אלו שתשובותיהם לא הספיקו להיכנס לגליון זה.

תשובות יש לשלוח לפקס שמספרו:
077-5558983

יש לכתוב את התשובות בכתב ברור, חובה לציין שם מלא, טלפון, ושם ישיבה. (ניתן לבקש שהשם המלא לא יפורסם)

כמאמר כ"ק אאמו"ר זצלה"ה זי"ע הכ"מ (הרה"ק רבי יחיאל מאלכנסדר זיע"א):
על הפסוק "וגם ראיתי את הלחץ", היינו כי גם הגעגועים והלחץ והצער מזה שרוצה לשוב להשם יתברך ואינו יכול, גם זה נחשב בעיני הבורא ברוך הוא, והבוהן לבות וכליות רואה וצופה נסתרות בפנימות לבו, ויחשב גם לזכות להבעל תשובה באמת, ודו"ק, וזהו בעצמו תסייעהו לתשובה שלמה".

ישמח ישראל בליקוטים, תהלים, על הפסוק "ראה עני ועמלי ושא לכל חטאותי".

1-800-20-18-18

שירות הציבור 2 שעות

בין השעות: 7:30-10:30 בערב
או בטל: 073-7078388

אנחנו במוקד הישיבה לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב.

קשה לך?
זקוק לעזרה?

הופתעתי לשמוע מפיו של ראש הישיבה משפט תמוה. "שומע אתה, הזקן היה אצלי היום"

סיפר מלווהו הקבוע של רבי דוד פוברסקי זצ"ל. בוקר אחד, שרר קור עז וגשם זלעפות ניתן משמים. באתי לקחת את ראש הישיבה מביתו, כבכל יום לפנות בקר הדלת נפתחה ורבי דוד ניצב בתנוחתו הקבועה והחל ללכת.

לפתע הופתעתי לשמוע מפיו של ראש הישיבה משפט תמוה: "שומע אתה, הזקן היה אצלי היום". הבחור שתק והסתפק אם אזניו אינן מטעות אותו, הוא שאל בחשש, "לאיזה זקן מתכוון ראש הישיבה?" והשיב, "כוונתי ל"מלך זקן וכסיל".

"ומה רצה מראש הישיבה?" הרהיב עוז והקשה. השיבו רבי דוד, "עוד חמש דקות של מנוחה במיטה". אמר הבחור, "כדאי היה לתת לו את מבוקשו, על מנת שיהיה לראש הישיבה יותר כח". אמר לו, "חביבי, דע לך, הכל הולך אחר חמש דקות. המלחמה נמצאת בחמש דקות אלו, לכן אסור לוותר לו על דקות אלו!" (עיין בספר "יתגבר כארי" שהאריך בענין זה).

מתוך הספר להתענג בתענוגים

ככה המשיגיה עושה לי? אני הבחור שמקפיד תמיד להגיע בזמן. מאז תחילת הזמן החסרתי אולי פעמיים או שלוש בתפילת שחרית, ומעולם לא איחרתי לסדר פעם אחת אני מאחר וכבר הוא משפיל אותי ככה?

במהלך הקיץ. מזג האוויר החם, והשחיקה של שנת הלימודים המתקרבת אל סיומה, מעייפת את בחורי הישיבות וגם אנשים מבוגרים.

"בתקופה הזאת, אנשים רבים הופכים פחות סבלניים, ומספרם של האנשים שמתפטרים או מפוטרים ממקום העבודה שלהם מזנק באחוזים רבים.

"קודם כל, כמו שראית, גם אנשים מבוגרים צריכים בדרך כלל לתת דין וחשבון אם הם מגיעים באיחור. במקומות עבודה רבים מורידים לעובדים במשכורת אם הם מאחרים, וגם בכלל אליו אני הולך אחר הצהריים רשמים בדיוק באיזו שעה הגעתי ובהתאם לכך משלמים לי את המלגה בסוף החודש. זה שהמשיגיה מצפה ממך להגיע בזמן לסדר, זה לא אומר שאתה ילד קטן. להיפך, בגן הילדים לא נזופים בילדים המאחרים. רק כשהם מתחילים לגדול מבקשים מהם פתק, ובהמשך גם פתק לא יעזור כי לבחור אמורה להיות אחריות והוא צריך לדעת להגיע בזמן גם אם ההורים שלו לא העירו אותו בזמן או שאתמול הוא הלך לישון מאוחר בגלל שהשתתף בשמחת הבר מצווה של בן הדוד שלו וכדו.

"ככל שאתה גדל יותר, גם האחריות שלך גדלה, והציפיה ממך שתעמוד באחריות שלך גוברת בהתאם.

"העובדה שמגיד השיעור שאל אותך שאלה שלא ידעת מה לענות עליה, היא לא טענה עליו, אלא עליך. אם אתה לא עושה את 'העבודה' שלך כמו שצריך, אין שום סיבה שהבוס' לא יעיר לך על כך במישרין או בעקיפין. ראית אותי היום מקבל הוראה לחזור מחדש על עבודה של שבוע שלם, ועשיתי את זה בלי להתלונן. ככה זה בחיים. גם המנהל שלי צריך לתת דין וחשבון למומנים עליו, וגם הוא עושה את זה בלי להתלונן, אחרת לא היו משאירים אותו בתפקידו כמנהל.

"ולסיום, אם תסתכל על התמונה הכוללת ותראה ששום דבר לא הלך כשורה, תבין שהבעיה היא לא רק בסביבה, אלא גם בך. עד עכשיו הכל היה בסדר ופתאום כולם נטפלים אליך? למה? אולי בגלל שאתה עצמך קצת שינית גישה והפכת פחות סבלני ויותר עצבני?"

"לסיום", אמר אביו של חיים, "אם לא טוב לך בישיבה ואתה רוצה לעבור לישיבה אחרת, אני אסייע לך בכך. אני רוצה שיהיה לך רק טוב, אבל אני לא רוצה שתקבל החלטה פזיזה, ובאופן כללי התקופה בה אתה לוקה 'במחלת העייפות', זו לא תקופה טובה לקבל החלטות. עליך לחזור לישיבה בתחילת זמן אלול בכוחות רעניים ומחודשים, בלב מלא תקווה ורצון להצליח, ואם חלילה תרגיש גם אז שיוכלם נגדך" ושלא טוב לך, נראה אז איך פותרים את הבעיה."

אביו של חיים מיהר לחבוש את מגבעתו ולרוץ לכולל לפני שיאחר, וחיים, חיים נותר מהורהר ואפילו קצת מבולבל, אבל בדבר אחד הוא היה בטוח: עליו להודות לקב"ה שנתן לו אב חכם כל כך, שידע לענות לו כראוי, ולפקוח את עיניו לפני שיקבל החלטה פזיזה ולא נכונה.

שאני לא ילד קטן שצריכים להעניש אותו בגלל שהוא איחר לסדר בפעם הראשונה מאז תחילת השנה.

בשבועיים שנתרו עד סוף הזמן התהלך חיים כשהוא מלא מרירות. בשקט בשקט התחיל לברר על ישיבות אחרות, וניסה לבדוק לאיזו מהן כדאי לו לפנות כדי להצטרף לשורותיה בזמן הבא.

אלא שהמחשבות הללו לא עזרו לו. התוכנית שלו הייתה אולי נפלאה, אבל בינתיים הוא רק הסתבך יותר ויותר עם הצוות החינוכי ועם החברים בישיבה. פעם אחת היה זה בארוחת הצהריים כשסכסוך מטופש פרץ בינו ובין חברו הטוב ביותר, והפך למריבה ענקית שאף אחד לא יכול לראות איך היא מסתיימת בקרוב, ופעם אחרת היה זה המגיד שיעור שפנה אליו לפתע במהלך השיעור עם שאלה שחיים לא ידע לענות עליה, מה שהעצים את תחושת הרדיפה אצלו, ואת ההרגשה שכולם נגדו. אפילו מנהל המשק של הישיבה הגיע לצעוק עליו שהחדר שלו בפנימייה ממש מלוכלך, בזמן שמי שאחראי לכך היה דווקא חבר אחר בחדר שהחליט לעשות סיום לחברים בניין טעג, ושכח לנקות את המקום לאחר מכן...

כששב חיים לביתו לאחר שהסתיים הזמן, הוא שיתף את אביו בקורות אותו בשבועיים האחרונים. "נמאס לי מהישיבה הזאת", אמר לו חיים כשדמעות מציפות את עיניו, "החלטתי סופית שאני עובר לישיבה אחרת".

ואביו שמר את הדבר.

למחרת הזמין אבא את חיים להצטרף אליו למשרד בו הוא עובד. חיים לא התנגד והחליט לראות פעם את אביו במקום העבודה. היה זה משרד של מכון תורני ידוע ומפורסם, ואביו של חיים עבד בתפקיד של עריכת ספרים שהוזהרו או נכתבו על ידי אנשי המכון.

עם כניסתו למשרד, הצמיד אביו של חיים את אצבעו למכשיר אלקטרוני שניצב בסמוך לפתח: "מה זה", שאל חיים, ואביו השיב לו שמדובר בשעון נוכחות. "כל אחד מהעובדים כאן צריך לשים אצבע, כדי שהמנהלים יוכלו לדעת מתי הוא מגיע לעבודה ולוודא שהוא לא מאחר".

חיים לקח לעצמו כיסא והתיישב על יד אביו. עיניו של האב שקועות היו בדפים שלפניו, ומידי פעם רשם במרץ את הערותיו. המדפסת פלטה דף או שניים אחת לכמה דקות, והאב סימן את הערותיו גם באמצעות לורדים זרחניים.

לפתע נכנס לחדר המנהל, וקרא לאב לשיחה בחדרו. לאחר דקות ארוכות הסתיימה השיחה, ואביו של חיים שב והחל לעבוד במרץ רב: "מסתבר שכל מה שעבדתי עליו בשבוע האחרון, לא מקובל על המנהל. אני צריך עכשיו לשנות כיוון ולעשות הכל מחדש", אמר האב בצעה, ופנה לשוב למלאכתו. כשהגיעה שעת צהרים, עזבו השניים את המשרד, לא לפני שהאב שוב הניח את אצבעו על המכשיר האלקטרוני, כדי להוכיח את מספר השעות בהן היה בעבודה.

רק לאחר שאכלו את ארוחת הצהרים, החליט אבא של חיים שזהו הזמן המתאים כדי לדבר אתו על שאירע בשבועות האחרונים:

"התופעה שאתה מתאר, אני קורא לה 'מחלת העייפות'. והיא תוקפת בדרך כלל

חיים נכנס לבית המדרש 25 דקות אחרי תחילת סדר הבוקר להפתעתו המשיגיה ר' מוישה חרג הפעם ממנהגו, ובמקום לשבת במקום הקבוע שלו על יד כותל המזרח של בית המדרש, הוא נעמד על יד הדלת עם סטנדה ובעודו מעיין בגמרא, שמר בעיניו על הפתח, כדי שלא להחמיץ אף בחור שמגיע באיחור. חיים הרגיש שהתחושה הרעה שליוותה אותו עד כה, מתעצמת שבעתיים. המשיגיה סימן לו באצבעו לגשת אליו, והורה לו להתמין על ידו.

פניו החווירו והסמיקו חליפות. הוא לא רגיל לסיטואציה המביכה הזאת. כבר שנתיים שהוא לומד בישיבה, ומעולם לא ננזף בפומבי. קרה אומנם שהמשיגיה קרא לו לשיחה בחדרו והעיר לו בעדינות על התנהגותו במקרים מסוימים, אבל תמיד שמר המשיגיה על כבודו והעריך את המאמצים שלו לשמור על סדרי הישיבה ולמלא את הסדרים בלימוד אינטנסיבי.

העלבון הכה בו במלוא העוצמה: 'ככה המשיגיה עושה לי? אני חיים גרינשפן, הבחור שמקפיד תמיד להגיע בזמן. מאז תחילת הזמן החסרתי אולי פעמיים או שלוש בתפילת שחרית, ומעולם לא איחרתי לסדר. פעם אחת אני מאחר וכבר הוא משפיל אותי ככה?'

המשיגיה המשיך לעיין בגמרא, וסימן באצבעו לבחור נוסף לגשת אליו, לאחר שגם הלה איחר לסדר. הבחור האחר, שאת שמו לא נספר לכם כי זה לשון הרע, דווקא לא נבהל. הוא נעמד על יד חיים, והשתדל לכבוש את חיוכו כדי שלא להרגיז את המשיגיה.

עכשיו חיים כבר היה נבון שבעתיים. לא רק שהוא עומד בצד כאחרון הנזופים, אלא שהמשיגיה עוד הציב על ידו את הבחור שתמיד מסתבך אתו, ומוכר לכולם ככזה שנמצא בישיבה רק כי אין לו משהו מעניין יותר לעשות בבית... איזה בושות!!

אט אט הפכה ההמתנה ליד המשיגיה להמונית. עשר דקות חלפו ו-12 בחורים כבר ניצבים שם. חלקם אפילו מתלחששים זה עם זה, ומנסים לחשוב יחד מה יעשה להם המשיגיה וכיצד יבחר לפעול אל מול האיחור המונוי לבית המדרש.

אבל חיים לא התלחשש. הוא צעק והשתולל. זה קרה אומנם רק בתוך הלב שלו, אבל הוא היה בטוח שכולם שומעים את הצרחות שלו. הכעס שלו הלך והתגבר. תחושת העלבון וההשפלה השתלטה עליו.

כשהמשיגיה סגר את הגמרא ופנה לדבר עם הבחורים המאחרים, חיים כבר לא שמע אותן. בפנים תחמומת הוא עמד שם, וכשכולם התפזרו לשבת במקומותיהם, צעד גם הוא בעקבותיהם, מבלי שידע בכלל מה המשיגיה אמר לו ולחבריו.

במשך כל אותו הסדר לא הצליח חיים ללמוד אפילו דקה אחת ברצף. ככל שניסה להתרכז בגמרא, הוא שב להרהר שוב ושוב ברגעי ההשפלה האיומים שעברו עליו.

'אני כבר מסיים שיעור ב'. עוד מעט אני עולה לשיעור ג', חשב לעצמו. 'המשיגיה לא מבין שזה יכול להרוס לי בשידוכים? ובכלל, מה קרה אם איחרתי קצת. שלושה בחורים מהשיעור שלנו כבר התחתנו בשעה טובה. הם כבר מנהלים סדר יום משלהם, ומשלמים משכנתא מדי חודש. אני בטוח שלהם אף אחד לא מעז להעיר על איחור של 25 דקות... רק בגלל זה שלא התחתנתי לא אומר שאני ילד קטן.'

לרגע חשב ללכת אל המשיגיה ולמחות בפניו על היחס המשפיל לו זכה בשל האיחור, אבל ברגע שלאחר מכן התחרט: 'אני לא אדבר עם המשיגיה. יש לי פתרון טוב יותר, אני אעבור לישיבה אחרת. למקום שבו ידעו להעריך את ההשקעה שלי, ויבינו

אנחנו במוקד הישיבה לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה. צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב.

1-800-20-18-18

שירות חינם שלוחה 2

בין השעות: 7:30-10:30 בערב
או בטל: 073-7078388

קשה לך? זקוק לעזרה?

